

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 27/12
Люксембург, 15 март 2012 г.

Решение по дело C-453/10
Jana Pereničová и Vladislav Perenič/
SOS financ spol. s r. o.

В национално законодателство може да се предвиди, че договор между потребител и продавач или доставчик на услуги, който съдържа неравноправна клауза, е недействителен, ако това гарантира по-добра защита на потребителя

Наистина, независимо че правото на Съюза по принцип цели единствено да премахне неравноправните клаузи, то позволява на държавите членки да осигурят по-високо от предвиденото в него ниво на защита на потребителя

Директива 93/13¹ предвижда, че неравноправни клаузи в договори между потребител и продавач или доставчик не са обвързващи за потребителя. Клаузата трябва да се счита за неравноправна, когато въпреки изискването за добросъвестност тя създава в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между произтичащите от договора права и задължения на страните. Независимо от това съдържащият неравноправни клаузи договор продължава да действа за страните по останалите условия, когато може да се изпълнява и без неравноправните клаузи.

Г-жа Pereničová и г-н Perenič получават кредит в размер на 150 000 SKK (4 979 EUR) от SOS, небанкова институция, отпускаща потребителски кредити въз основа на типови договори. Според договора за кредит кредитът трябва да се погаси на 32 месечни вноски в размер на 6 000 SKK (199 EUR), към които се прибавя още една, тридесет и трета, вноска, равняваща се на размера на отпуснатия кредит. Така кредитополучателите трябва да възстановят сумата от 342 000 SKK (11 352 EUR).

В договора годишният процент на разходите (ГПР) по кредита, т.е. всички свързани с него разходи, които са в тежест на потребителя, е определен в размер на 48,63 %, докато според изчислението, направено от словашката юрисдикция, отпавила запитване до Съда на ЕС, в действителност той възлиза на 58,76 %.

Г-жа Pereničová и г-н Perenič предявяват иск до Okresný súd Prešov (Районен съд Prešov, Словакия), за да се установи, че в сключения от тях договор за кредит има няколко неравноправни клаузи, като неточното посочване на ГПР, и искат също тази юрисдикция да приеме за установено, че договорът е недействителен в неговата цялост.

Словашката юрисдикция пита Съда дали директивата ѝ позволява да приеме за установено, че сключен от потребител договор, който съдържа неравноправни клаузи, е недействителен, когато това разрешение е по-изгодно за потребителя. Наистина, както уточнява националната юрисдикция, когато се приеме за установено, че даден договор е недействителен, съответните потребители ще бъдат задължени да платят само лихвите за забава при ставка от 9 %, а не всички свързани с отпуснатия кредит разходи, които са много по-високи от тези лихви.

В решението си Съдът припомня на първо място, че целта на директивата е да бъдат премахнати включените в потребителските договори неравноправни клаузи, като

¹ Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273).

същевременно, доколкото е възможно, се запази действието на договора като цяло, а не да бъдат обявени за недействителни всички договори, които съдържат неравноправни клаузи.

След това, когато става въпрос за критериите, които позволяват да се прецени дали даден договор може наистина да продължи да се изпълнява без неравноправните клаузи, Съдът отбелязва, че трябва да се възприеме обективен подход, при който положението на една от страните по договора, в случая потребителя, не би могло да се разглежда като определящия критерий, въз основа на който се решава по-нататъшната съдба на договора. Следователно директивата не допуска при преценката на възможността договор, който съдържа една или повече неравноправни клаузи, да се изпълнява и без тези клаузи, да бъдат взети предвид единствено благоприятните за потребителя последици от унищожаването на този договор в неговата цялост.

Съдът отбелязва все пак, че директивата осъществява само частична и минимална хармонизация на националните законодателства относно неравноправните клаузи, като същевременно оставя на държавите членки възможността да гарантират по-висока от предвидената в нея степен на защита на потребителите. Следователно **Директивата не е пречка за държава членка да предвиди, при спазване на правото на Съюза, национална правна уредба, която допуска сключен между продавач или доставчик и потребител договор, съдържащ една или няколко неравноправни клаузи, да бъде обявен за недействителен в неговата цялост, когато се окаже, че това гарантира по-добра защита на потребителя.**

Накрая Съдът отговаря, че търговска практика, изразяваща се в посочването в договор за кредит на по-нисък от действителния ГПР, представлява невярна информация относно общите разходи по кредита, която трябва да се определи като заблуждаваща търговска практика по смисъла на Директивата относно нелоялните търговски практики², тъй като тя подтиква или може да подтикне средния потребител да вземе решение за сделка, което в противен случай не би взел. Според Съда, независимо че това обстоятелство е едно от обстоятелствата, които могат да се вземат предвид, за да се установи, въз основа на Директивата за неравноправните клаузи, неравноправният характер на клаузите на даден договор, то не може само по себе си автоматично да докаже неравноправния характер на тези клаузи. Преди Съдът да се произнесе по квалификацията на въпросните клаузи е необходимо да се изследват всички характерни за конкретния случай обстоятелства. Освен това установяването на неравноправния характер на дадена търговска практика не се отразява пряко на отговора на въпроса дали договорът в неговата цялост е действителен.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 3708

² Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и за изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 149, стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 260).